

Íbúasamráð í sveitarfélögum og þátttaka íbúa

KYNNING Á HANDBÓK UM ÍBÚASAMRÁÐ Í SVEITARFÉLÖGUM

FYRIR STJÓRNKERFIS- OG LÝÐRÆÐISRÁÐ REYKJAVÍKURBORGAR 15.01.2018

ANNA GUÐRÚN BJÖRNSDÓTTIR SVIÐSSTJÓRI

Stefnumörkun sambandsins 2014-2018

3.1.9 Sambandið skal styðja sveitarfélögin við að ná tókum á þátttökulýðræði og öðrum nýmælum í lýðræðisátt, m.a. með því að standa fyrir málþingi fyrir sveitarfélög og huga að auknu íbúalýðræði sem leið til að greiða fyrir sameiningu sveitarfélaga.

Námsferð sveitarstjórnarmanna til Svíþjóðar haustið 2016.

Skýrsla <http://www.samband.is/media/lydraedi---mannrettindi/Namsferd-til-Svithjodar.pdf>

Rauði þráðurinn

- Kynna aðferðir sem stuðla að því að gera íbúasamráð að sjálfsgöðum og föstum þætti í stjórnunar- og ákvörðunartökuferlum sveitarfélaga þannig að það verði alltaf skoðað þegar stórar ákvarðanir eða stefnumótun stendur fyrir dyrum hvort og hvernig eigi að leita samráðs við íbúa.
- Með öðrum orðum: *Kynna hvernig hægt sé að skapa samráðsmenningu innan sveitarfélaga*

Áhersla á

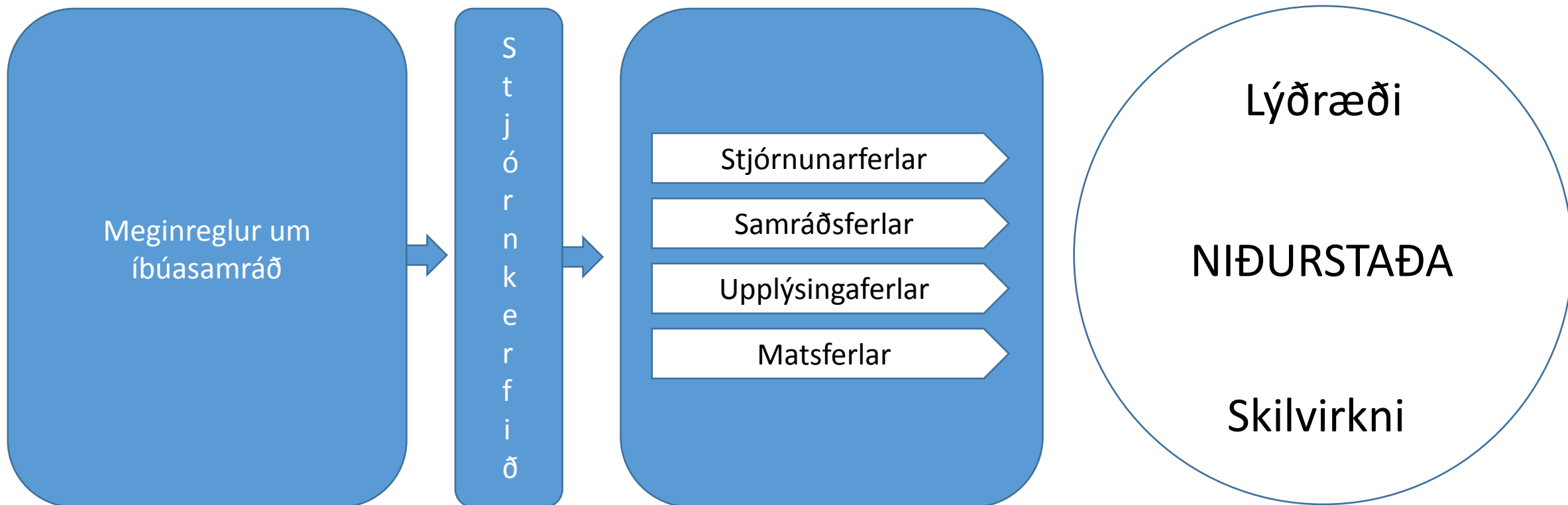
- praktíska fræðslu og
- að veita upplýsingar um hvar sé hægt að nálgast nánara upplýsingaefni um einstaka þætti
- Pdf-útgáfa, hægt að uppfæra eftir þörfum

Efnisyfirlit

1. Inngangur.....	5
2. Hvað felst í samráði?	7
3. Hvenær á að fara í íbúasamráð?	8
4. Meginreglur um íbúasamráð	9
5. Framkvæmd íbúasamráðs	12
5.1 Ákvörðun um samráð	12
5.2 Undirbúningur eftir að ákvörðun hefur verið tekin	12
5.3 Við hverja þarf að tala?	14
5.4 Tíma- og verkáætlun	14
5.5 Upplýsingaáætlun	15
5.6 Notkun upplýsingatækni til að ná til fólks	16
5.7 Hvernig fáum við fleiri til að taka þátt?.....	16
5.8 Skipulag samráðsviðburðar	19
5.8.1 Hlutverk lykilaðila í samráðinu	19
5.8.2 Skráning	20
5.8.3 Hvernig tókst til?	20
5.8.4 Endurgjöf.....	20
6. Dæmi um samráðsaðferðir eftir þátttökustigi	21
7. Fastir samráðsvettvangar	30
7.1 Hverfisnefndir	30
7.1.1 Íslenskar hverfisnefndir.....	30
7.1.2 Hverfisnefndir í norrænum grannríkjum	31
8. Gátlisti til stuðnings við skipulag og undirbúning íbúasamráðs	34
9. Heimildir	37

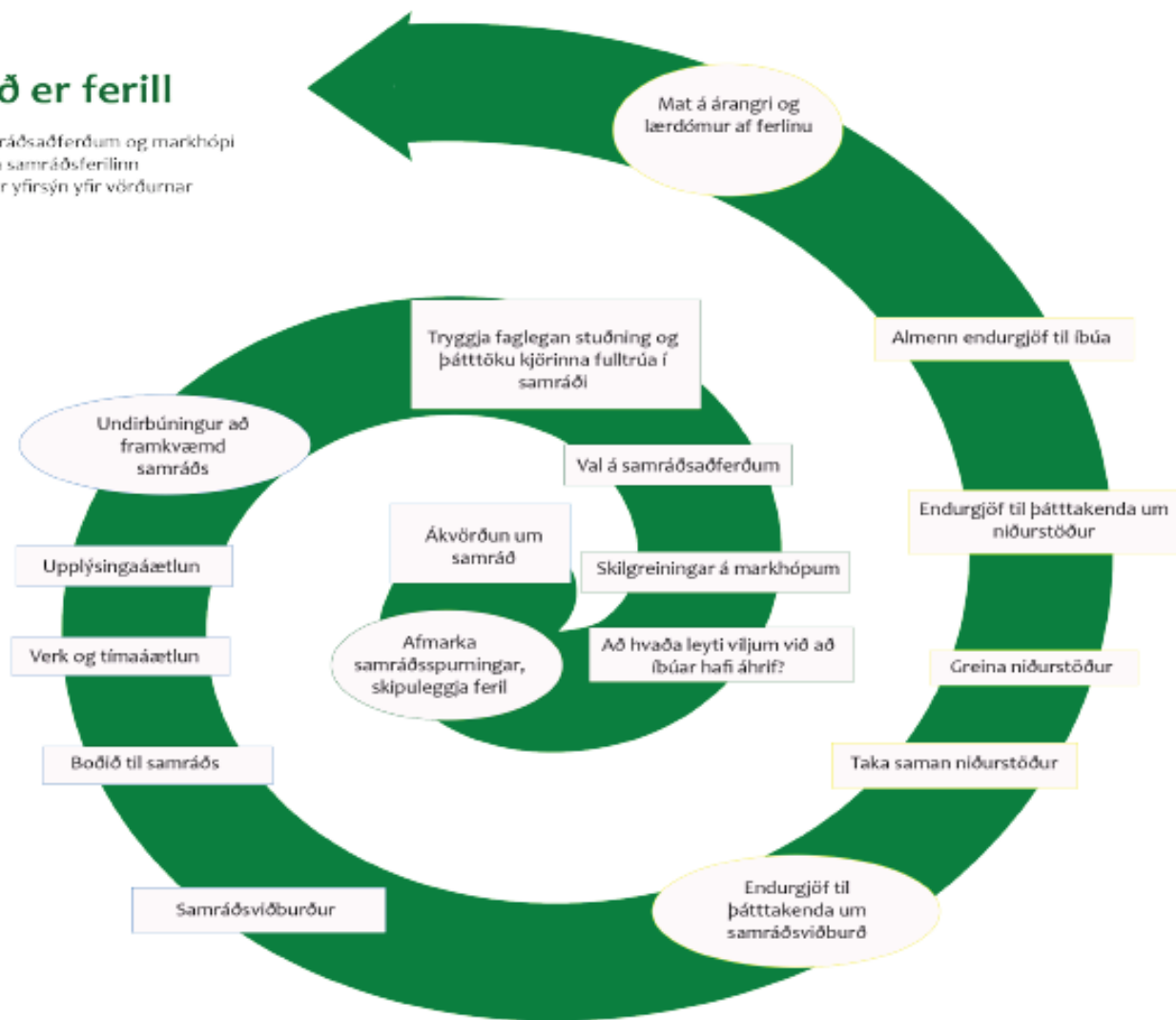

=Samþætting íbúasamráðs inn í ákvörðunartökuferla

Íbúasamráð er ferill

Óháð þátttökustigi, samráðsaðferðum og markhópi þarf alltaf að skipuleggja samráðsferilinn fyrirfram. Spírallinn gefur yfirsýn yfir vörðurnar á leiðinni.

Greining á markhópum

Mismunandi samráðsaðferðir eftir þátttökustigi

Þátttökustig	Einkenni	Þú færð að	Dæmi um aðferðir
Upplýsingagjöf	Einliða Spurningar og svör	Vita um	Fréttabréf Heimasíða Almennur fundur Ópið hús
Samráð	Leita eftir sjónarmiðum Eitt skipti	Láta í ljós skoðanir	Skoðanakönnun Samráðshópur Hverfisganga Íbúapallborð
Samtal	Skoðanaskipti Oft endurtekin	Rökræða	Rökræðukaffi Notendaráð Íbúaping „Open Space“ fundur
Samstarf	Skipuleggja og framkvæma aðgerðir	Framkvæma	Vinnuhópur Framtíðarsmiðja
Ákvörðun	Taka þátt í ákvörðun	Ákveða	Íbúakosning Þátttökufjárhagsáætlun

8. Gátlisti til stuðnings við skipulag og undirbúning íbúasamráðs

A. Um samráðsmálið
Lýsing á málinu, svo sem hvort um sé að ræða framtíðarsýn og -stefnumótun, fjárfestingu og framkvæmd, niðurskurð og hagræðingu
Hver setti fram tillögu um íbúasamráð?

Afurð

B. Til skoðunar við ákvörðun um hvort fara eigi í íbúasamráð, sbr. bls. 8	Ákvörðun um íbúasamráð
Er svigrúm til að hafa áhrif á ákvörðunartöku?	
Eru ákvörðunartökuaðilar opnir fyrir því að leyfa íbúum að hafa áhrif?	
Má ætla að íbúar eða þeir hópar sem hafa mestra hagsuna að gæta, hafi áhuga á að taka þátt?	
Getur íbúasamráð stuðlað að því að ákvörðun verði tekin á betri þekkingargrunni?	
Er samráð í samræmi við meginreglur sveitarfélagsins um íbúasamráð?	
Hvaða málaflokkar sveitarfélagsins hafa tengingu við málið?	
Hverjir innan stjórnkerfis sveitarfélaga þurfa að koma að ákvörðun og hver er afstaða þeirra?	
Gilda lög um samráðið?	

Afurð

C. Til skoðunar við mótun markmiða fyrir íbúasamráð, sbr. bls. 12	Markmið íbúasamráðs
Af hverju viljum við leita samráðs við íbúa?	
Hverjar eru væntingar okkar um ávinning?	
Hvað ætlum við að gera við niðurstöðurnar?	
Að hvaða leyti eiga íbúar að geta haft áhrif, viljum við bara fá þeirra sjónarhorn og þekkingu eða viljum við veita þeim beinan rétt til ákvörðunartöku, sbr. þekkingarstiginn?	
Hvaða tíma höfum við til samráðs og hvaða fjármuni og mannskap?	
Til hverra þurfum við að ná?	
Hvað segja lög um samráðið?	

Afurð

D. Afmörkun samráðsspurninga, sbr. bls. 12-13	Samráðsspurningar
Hverjir eru ákvörðunarþættirnir? <i>Þurfum við að fá nýjar hugmyndir, kortleggja þörf, ákveða forgangsröðun</i>	
Um hvaða spurningar viljum við leita samráðs og hvenær í ákvörðunartökuférlinum?	

Afurð

E. Við hverja þarf að tala? sbr. bls. 14	Skilgreining á markhópi
Hverjir hafa hagsmuna að gæta vegna ákvörðunar? <i>Allir íbúar, íbúar á ákveðnu svæði, sérstakir hópar, t.d. ungt fólk, fatlaðir? Eru duldir hópar?</i>	
Hvernig á að ná til þeirra?	
Þarf að beita mismunandi aðferðum til að ná til einstakra hópa?	

Afurð

F. Undirbúningur samráðs, sbr. bls. 14-18	Tíma- og verkáætlun
Hvenær og hvernig á að leita samráðs, einn samráðsviðburður eða fleiri?	Kostnaðaráætlun
Hvernig á að halda utan um samráðsferilinn innan stjórnkerfis sveitarfélagsins?	
Hverjir eiga bera ábyrgð á framkvæmd og á hverju?	
Verkaskipting á milli kjörinna fulltrúa og starfsmanna?	
Til hvers er ætlast af þátttakendum?	
Að hvaða leyti geta þeir haft áhrif?	
Hvaða upplýsingar þurfa þeir að fá í upphafi til að geta tekið þátt og í gegnum allan ferilinn? <i>Svo sem staðreyndir tengdar úrlausnarefni og forsendur sveitarstjórnar</i>	Upplýsingaáætlun
Hvernig á að haga endurgjöf til þátttakenda og miðla upplýsingum til íbúa?	
Hvernig á að meta árangur, meðan á ferli stendur og í lokin?	
Kostnaðaráætlun	

Afurð

G. Skipulagning eintakra samráðsatburða, sbr. bls. 19-20	Verkáætlun fyrir samráðsviðburð
Hvað ætlum við á fá út úr samráðsatburðinum?	
Hvernig ætlum við að boða fólk?	
Hvernig getum við tryggt sem breiðasta þátttöku?	
Hvaða samráðsform ætlum við að nota?	
Hvar ætlum við að halda fundinn?	
Uppstilling í fundarsal og tækni	
Hver á að stýra umræðum?	
Hver á að skrá niðurstöður og hvernig?	
Hvað ætlum við að segja?	
Hvernig ætlum við að bregðast við því sem getur komið upp á fundinum?	
Víðhorfskönnun meðal þátttakenda um hvernig til hefur tekist	
Hver á vinna úr niðurstöðum og hvernig?	
Hvenær og hvernig eiga þátttakendur að fá að vita um niðurstöður?	

